

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Kultura ludowa narodów bałkańskich, PG_00189639						
Kierunek studiów	Sławistyka (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Studiów Klasycznych i Sławistyki -> Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Masa Gustin				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Przyswojenie wiedzy na temat szeroko pojętej kultury ludowej (duchowej i materialnej) narodów Półwyspu Bałkańskiego ze szczególnym uwzględnieniem obrzędów, wierzeń, zwyczajów, cyklicznych świąt, praktyk magicznych, ludowej wizji świata, przejawów i wartości tradycji, znaczenia symboli w świecie przyrody, istoty antropocentryzmu, dychotomii, generalizacji i stereotypizacji w oglądzie świata. Rozumienie przejawów nienaukowego, zdroworozsądkowego, naiwnego myślenia i filozofii ludowej. Relacje między kulturą wysoką i niską, masową, popularną i ludową.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SLAWL3_W10] Student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów południowosłowiańskich.	Student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową dotyczącą kultury ludowej krajów południowosłowiańskich (K_W10)	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[SLAWL3_K05] Student jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika firm funkcjonujących na europejskim rynku pracy bądź firm polskich współpracujących z krajami południowosłowiańskimi, w tym w zakresie promocji literatury i kultury oraz wykazuje kompetencje w zakresie myślenia i działania przedsiębiorczego.	Student jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika firm turystycznych i instytucji kulturowych współpracujących z krajami południowosłowiańskimi (K_K05)	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SLAWL3_K03] Student samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie kultury słowiańskiej Bałkanów.	Student samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie kultury ludowej słowiańskiej części Bałkanów (K_K03)	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/raport [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SLAWL3_U03] Student potrafi planować i organizować – posługując się również językiem jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – zarówno pracę indywidualną jak i zespołową, rozwiązując problemy typowe dla nauk humanistycznych, zwłaszcza językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii oraz nauki o sztuce.	Student potrafi organizować zarówno pracę indywidualną, jak i zespołową, rozwiązując problemy z dziedziny południowosłowiańskiej kultury ludowej (K_U03)	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[SLAWL3_U08] Student posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim lub w języku kierunkowym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.	Student posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, dotyczących zagadnień szczegółowych z tematyki kultury ludowej (K_U08)	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SLAWL3_U01] Student potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać, selekcjonować, analizować i interpretować informacje z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.	Student potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać informacje z dziedziny kultury ludowej (K_U01)	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	<p>Znaczenie pojęć i definicji z zakresu kultury ludowej, jak folklor, folkloryzm, folklorystyka, etnologia, etnografia, obyczaj, zwyczaj, mit, etnos, kult, tradycja itp.</p> <p>Wyjaśnienie i zrozumienie mechanizmów wierzeń, przesądów, ludowej wiedzy o przyrodzie i wszechświecie oraz wynikających z nich praktyk medycznych.</p> <p>Omówienie istoty zabiegów transpozycji, translacji, kreacji, granicy i pogranicza, obrzędów przejścia, restytucji, symboliki, konotacji, generalizacji itp.</p> <p>Wierzenia ludowe związane z najważniejszymi wydarzeniami w życiu społeczności, obrzędy i zwyczaje kulturowane przez poszczególne narody;</p> <p>Stroje ludowe, ich funkcja i symbolika; znaczenie kolorów;</p> <p>Kult przodków, zwyczaje pogrzebowe; obrzędy weselne; prognozyki ludowe, tańce i ich symbolika (kolo/ oro/ horo/ sirtaki /halay); demonologia ludowa; problem sprawiedliwości ludowej (prokletje); święto patrona rodziny slava; doroczne święta (badnjak).</p> <p>Kult męskości tradycja virdžiny w społeczności albańskiej. Krvna osveta.</p> <p>Architektura bałkańskich wsi, charakterystyczne cechy zdobnicze; współczesne przejawy twórczości ludowej: malowanie na szkle, hafty, wyszywanie, rzeźba, wyroby z bibułki, słomy, drewna, skóry, metalu.</p> <p>Twórczość naiwistów, najwybitniejsi przedstawiciele i ośrodki poszczególnych krajów Półwyspu Bałkańskiego.</p>											
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak											
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table border="1" data-bbox="448 1050 1487 1158"> <thead> <tr> <th data-bbox="448 1050 794 1088">Sposób oceniania (składowe)</th> <th data-bbox="794 1050 1139 1088">Próg zaliczeniowy</th> <th data-bbox="1139 1050 1487 1088">Składowa oceny końcowej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="448 1088 794 1122">aktywny udział w zajęciach</td> <td data-bbox="794 1088 1139 1122">60.0%</td> <td data-bbox="1139 1088 1487 1122">30.0%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="448 1122 794 1158">egzamin ustny</td> <td data-bbox="794 1122 1139 1158">51.0%</td> <td data-bbox="1139 1122 1487 1158">70.0%</td> </tr> </tbody> </table>			Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	aktywny udział w zajęciach	60.0%	30.0%	egzamin ustny	51.0%	70.0%
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej										
aktywny udział w zajęciach	60.0%	30.0%										
egzamin ustny	51.0%	70.0%										

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<ul style="list-style-type: none"> • Bałgarska mitologija. Encyklopedičen rečnik., Sastavitel Anani Stojnev, Sofija 1994; • Bošić M., Pogrebni običaji Srba u Vojvodini, Svetozarevo, 1991; • Bošnjak S. (red.) Balkan i Balkanci, Niš 2003; • Burszta J., Kultura ludowa (w:) Słownik etnologiczny. Terminy ogólne, pod red. Z. Staszczak, Warszawa-Poznań 1987; • Čajkanović V. Studije iz srpske religije i folkloru, Beograd, 1994; • Čapo Žmegač J., Hrvatski uskršni običaji, Zagreb 1997: Narodna umjetnost; • Engelking A., Rytuały słowne w kulturze ludowej. Próba klasyfikacji, Język a kultura t. 4, Wrocław 1991; • Kitevski M., Na kletva lek nema, Skopje 1991; • Kulišić, Petrović, Pantelić N., Srpski mitološki rečnik, Beograd, 1998; • Moszyński K., Kultura ludowa Słowian, t. 1-2. Warszawa, 1968; • Mladenović O., Kolo južnih Slovena. Doktorska disertacija, Beograd 1973; • Pac-Pomamacka L. Kult męskości. Tradycja Virdžiny w społeczności albańskiej. Zadruga w aspekcieprawa Kanun. Rozpr. Nauk. Akademii Wychow. Fizycz. We Wrocławiu, 2013, 43, s. 4-11. • Radenković Lj., Simbolika sveta u narodnoj magiji ju'nih Slovena, Beograd 1996; • Słownik stereotypów i symboli ludowych, pod red. J. Bartmińskiego, t.1. Kosmos, cz. 1, 2, Lublin 1996, 1999 i nn.; • Zorić S. Obred i običaj, Zagreb 1991. <p>studiowana samodzielnie przez studenta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Folklorystyka. Dylematy i perspektywy, Opole (w:) Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Opolskiego, Filologia Polska, od nr-u 36, w Folklorystyce nr 3: Z historii folkloru i folklorystyki; • Bielawski (red.), Taniec, muzyka, folklor, Warszawa 1997; [fragnemty] • Góra A., Bocian w słowiańskich wyobrażeniach ludowych, Etnolingwistyka 1995, nr 7: • Gennep A. Obrzędy przejścia (w:) Etnologia. Wybór tekstów, red. Z. Sokolewicz, Warszawa 1969; • Jezernik B. Dzika Europa, Kraków 2007; [fragmenty] • Podolak M. (red.) Bałkany: przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, Lublin 2013; [wybrane artykuły] • Simonides D. Pojęcie folklor w myśli europejskiej, Zeszyty Naukowe UO, Filologia Polska 36, Folklorystyka 1, Opole 1995. • Walczak-Mikołajczakowa M. Bałkańskie rytmy życia, Gniezno 2001.
	Uzupełniająca lista lektur	<ul style="list-style-type: none"> • Buchowski M., Burszta W., Status języka w świadomości magicznej, Etnografia Polska 1986, t. 30, z. 1; • Budziszewska W., O niektórych nazwach chorób i związanych z nimi demonów w językach słowiańskich (w:) Paralele w rozwoju słownictwa języków słowiańskich, pod red. H. Popowskiej-Taborskiej, Wrocław 1989; • Engelking A., Kłątwa. Rzecz o ludowej magii słowa, Warszawa 2000; • Folklorystyczne i antropologiczne opisanie świata. Księga ofiarowana Profesor Dorocie Simonides, red. nauk. Teresa Smolińska, Opole 1999; • Filipović-Fabijanić R. 1964: Narodna medicina i narodna verovanja. Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu, n.s.Etnologija 19; • Ivančanin I., Geografska podjela narodnih plesova u Jugoslaviji, (w:) Narodna umjetnost3, 1964; • Jahoda G., Psychologia przesądu, Warszawa, 1971; • Kowalski P. 2000: Chleb nasz powszedni. O pieczywie w obrzędach, magii, literackich obrazach i opiniach dietetyków, Wrocław; • Krawczyk-Wasilewska W. 1986: Współczesna wiedza o folklorze, Warszawa; • Studia o literaturach i folklorze Słowian, pod red. T. Dąbek-Wirgowej, Warszawa 1991; • Vijesti Društva Folklorista Hrvatske, Zagreb
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Obyczaje, rytuały i święta związane z wiosną w wybranych krajach regionu.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.